

ממטבחה של מטפלת

אתכונ'ס לחיים טובים יותר

גליון
48

א' אלול ע"ז - 23.8.17

לתגובות והצטרפות:
יהודית שולם
shulemy@hotmail.co.il

בין המילים (או ה'מיילים')

והודעה חשובה לקראת עלון היוכל! אני מציעה לקוראים הנאמנים לשתף בהרהורים, בקשות, הצעות וסתם מחמאות. ותודה מראש.

העלון מוקדש הפעם לשאלה איך אנו יכולים להשפיע על ילדינו לאהוב זה את זה. מתחיל בזווית אישית, עובר לאספקלריה יהודית, ומסיים במודעה מעיתון.

זווית אישית

או סיפוק צורך אישי. כשחיים בתחושה ש'מגיע לי', ונקודת המוצא היא 'צריכים לפצות אותי', אזי מסתובבים בעולם עם רשימה ארוכה של אנשים שפגעו, לא התחשבו, ולא סיפקו צרכים לגיטימיים. המושג 'פיצוי' מעורר אצלי אסוציאציה של 'פצע' ושל 'נחש צפע'. לא של בגרות ובריאות נפשית.

העיתונים מלאים במודעות של חברות מבטיחות שיש לך זכויות, ואנחנו נדאג שתקבל אותן. בעלי נוהג לומר: להסתדרות יש ספר עב כרס שמפרט את זכויות העובד, ואילו לנו יש ספרים שמלאים על 'חובתו של האדם בעולמו'.

כאשר היינו בנופש נתבקשנו על ידי

בעלי הצימרים שאם יגיעו מהעירייה נגיד שאנחנו קרובי משפחה. אחד הנכדים שאל בצדק איך אפשר לומר דבר כזה, הרי זה שקר? ועל כך ענתה לו אימו 'כל ישראל חברים', כולנו כמו משפחה אחת גדולה. וחץ מזה, היא הרגיעה אותנו, אם יגיע אדם זר ויתחיל לשאול שאלות, תפנה אותו למישהו מבוגר.

איך מחנכים ילדים להיות חברים טובים של אחיהם? שאלה אותי אחת הכלות. ועוררה אצלי זרם של מחשבות בנושא. היום נזרק הביטוי 'אחי' לכל מאן דבעי ללא כוונה לתחושת קרבה או חיבור יתרים. האם באופן טבעי האדם אמור להרגיש חיבור להוריו ולאחיו, כמו שהורים מרגישים אחריות ואהבה אל ילדיהם? ואם לא, איך אנחנו כהורים יכולים לעודד ולטפח ולחזק יחסים טובים?

מכירים את האמרה 'דם הוא לא מים'? אבל הרי דווקא בתוך משפחות היצרים גועשים והמריבות וההתחשבנויות שכיחים.

דוגמא ראשונה בתורה הם קין והבל, לעומת משה ואהרן ששמח בליבו. אבל מי שקורא ולא מסכים עם תיאור זה, פטור מלקרוא את המשך הכתבה.

לדעתי הסוגיה קשורה לקושי לצאת מתוך העצמי ולהתחבר לזולת ללא כוונה אינטרסנטית על מנת לקבל הנאה כלשהי,

מהי חברות?

בסיום ברכות השחר אנו מבקשים מה' שירחיק אותנו מחבר רע. השאלה הנשאלת היא האם יכול להיות מושג כזה חבר - רע, האין זה 'תרתי דסתרי'? אם הוא רע, אז איך זה שאנו לא מתרחקים ממנו מעצמנו. מסתבר שישנם סוגי התחברויות שליליות ביסודן ואנו לא מודעים לנזק. בעלון הקודם כתבתי איך רגשות עוברים בין אנשים ללא משים. על אחת כמה וכמה שהות ממושכת עם אנשים שליליים האווירה סוחפת והרשמים חודרים. אפשר להשוות את הדבר לעישון פסיבי, גם אם אתה ממש לא רוצה לעשן, השהות בחדר עם מעשנים משפיעה על הריאות שלך.

נצטרך להבין, אם כן, מהו חבר טוב. בפרקי אבות (א, ו') נאמר "יהושע בן פרחיה אומר עשה לך רב, וקנה לך חבר". הרמב"ם מפרש שסיבה שאמרו לשון 'קנה' לך חבר ולא 'עשה' לך חבר, כיון

שגם כאשר החברות אינה מתנהלת באופן טבעי, על האדם להשתדל 'לקנות' את החבר על ידי התחברות כפי מידותיו של השני. שלמה המלך אומר במשלי (יח, א'): "לתאוה יבקש נפרד". כשאדם נמשך אחר תאוותיו ומונע מתוך אנוכיותו ממילא מגיע פירוד. חיבור אפשרי רק מתוך וויתור על התאוות האישיות של כל אחד ואחד למען השני.

החסיד יעב"ץ עומד על דקדוק בפסוק בקהלת (ד, ט') "טובים השניים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם" מהו 'בעמלם', לכאורה ראוי היה יותר לומר 'בחברותם' ומבאר שהשכר

שמגיע מהחברות הוא שכר העמל שעמלו שניהם על מנת ליצור ולקיים את החברות הזו, והשכר הטוב שמגיע מהעמל הזה הוא הצלחתם המשותפת.

ראיתי בספר אבות ובנים את הפסקה הבאה: "להחזיק חברות זהו עמל מתמיד של שיבור התאוות האישיות של כל אחד, כך הדיבוק הוא רוחני ולא גשמי - מחד עמל לפריצת חציצת האישיות הגשמית שלא נותנת חיבור בין הדברים, ומאידך על ידי זה להכנס לחיבור הנשמות לתועלת הדדית שכל אחד יגיע לטוב האמיתי, שזהו הדבקות בו יתברך. זהו ה'שכר הטוב' שנובע מ'עמלם' של שיבור המידות - הצלחת הנפש!"

אם יורשה לי אסביר במילים שלי: האדם מורכב מגוף ונשמה, הגוף מטבעו מוגבל, אני לא יכולה להתרחב או לגבוה מעבר למידות גופי. (בעצם להתרחב תמיד אפשר, אבל עדיין יהיה גבול לגוף)

לעומת זאת הנשמה חסרת גבולות, ואדרבה כל נשמות ישראל מחוברות. אם אדם רוצה להתחבר לאחר, גם אם יתקרב אליו באופן המקסימלי במישור הפיזי, עדיין יהיה חייץ ביניהם. האפשרות להתאחד עם השני מחייבת שהקירבה תהיה רוחנית, יציאה מתוך גבולות החומר האישי וקבלה והכלה של השני.

התאוות מתמקדות בחומר המוגבל ולכן גם מפרידות בין האנשים, רצון משותף להתקדם ולהתעלות במישור רוחני מפנה ומזין האחד את השני.

ידיעה בעיתון צדה את עיני, וחשבתי שתוכנה גם הוא שייך לענין בו אנו דנים.

הידיעה סיפרה על שלט שנתלה בבית מלון בעיר ארוזה שבשווייץ, ובו הודעה 'לאורחינו היהודים' לגשת למקרר רק בשעות מסוימות.

כמובן שהשלט מדיף ניחוח אנטישמיות, אבל יחד עם זאת אפשר להתעורר מזה לדברים שכן נוגעים אלינו.

ישנם המגיעים לנופש מתוך תחושה שהכל מותר להם היות והם שילמו. הם עושים במקום חופשתם כאוות נפשם ללא כל התחשבות ודרך ארץ. לא הכל מותר למרות הנופש והחופש. יש כללים בסיסיים של התנהגות שמחייבים את כולנו גם אם אנחנו משלמים על הזכות להשתמש במקום. אין שום היתר לגרום נזקים למתקנים, ללכלך את הרהיטים, להשאיר רצפה מטונפת כשאשפה מתגוללת בכל מרחב הדירה.

באר ששיתית ממנה אל תשליך בה אבן. הבאר לא נפגעת מהאבן, הנזק הוא לנשמה, לכן משה לא הכה את היאור שנשא את עריסתו. נכון, בעלי המקום ישכרו מנקה שתחזיר לדירה צביון אנושי לאורחים הבאים. אבל אתה מזלזל בקומת האדם שברך.

עברנו דרך ארוכה, מקווה שלא הלכתם לאיבוד, האם מישהו קיבל תשובה לשאלה שהבאתי בתחילת העלון? אשמח לתגובות.

ערפנו נמדד במה שאנו מוכנים לחלוק עם אחרים.

משה מונטיפיורי